

Psychopathologische mechanismen van jeugdtrauma

LITERATUUR

- Nierop M van, Lataster T, Smeets F, Gunther N, van Zelst C, de Graaf R, ten Have M, van Dorsselaer S, Bak M, Myin-Germeys I, Viechtbauer W, van Os J, van Winkel R. Psychopathological mechanisms linking childhood traumatic experiences to risk of psychotic symptoms: analysis of a large, representative population-based sample. *Schizophr Bull* 2014; 40 Suppl 2: S123-30.

AUTEUR

MARTINE VAN NIEROP

m.vannierop@maastrichtuniversity.nl

Waarom dit onderzoek?

Jeugdtrauma is één van de meest onderzochte risicofactoren voor psychose. In veel van deze studies heeft men getracht een verklaring voor de associatie met psychose te vinden en oppert men als mogelijke onderliggende mechanismen verschillende psychologische theorieën.

Er is bijvoorbeeld gevonden dat jeugdtrauma een sterkere associatie met hallucinaties laat zien dan met wanen, wellicht omdat trauma langdurig posttraumatische reacties, in de vorm van hallucinaties, kan veroorzaken. In ander onderzoek vindt men juist dat bij getraumatiseerde individuen hallucinaties en wanen vaker samen voorkomen; misschien omdat deze individuen eerder geneigd zijn een waanachtige uitleg te geven aan hallucinatoire ervaringen.

Ook heeft men gevonden dat misbruik mogelijk sterker geassocieerd is met psychose dan verwaarlozing, mogelijk doordat misbruik als stressvoller ervaren wordt. Verder is gerapporteerd dat trauma waarbij er een identificeerbare dader is die de intentie heeft om het slachtoffer te kwetsen, zoals bij misbruik, een sterker effect heeft dan trauma zonder deze intentie, zoals het meemaken van een ongeluk of het overlijden van een naaste. Het probleem is dat de studies waarop deze veronderstellingen gebaseerd zijn, gebruik hebben gemaakt van suboptimale statistische methoden, al dan niet in combinatie met relatief kleine steekproeven, waardoor sluitend bewijs ontbreekt.

Onderzoeksvragen

Is trauma sterker geassocieerd met het krijgen van hallucinaties, van wanen of juist met een combinatie van deze symptomen? Laat misbruik of verwaarlozing een sterke associatie met psychose zien? Is trauma met intentie sterker geassocieerd met psychose dan trauma zonder intentie?

Hoe werd dit onderzocht?

Deze hypothesen werden getest in een grote, representatieve steekproef uit de algemene bevolking ($n = 13.722$), waarin onder andere jeugdtrauma (< 16 jaar) en (subklinische) psychotische ervaringen werden uitgevraagd.

Belangrijkste resultaten

Slachtoffers van jeugdtrauma hadden inderdaad vaker de combinatie van hallucinaties en wanen, in vergelijking met alleen hallucinaties of alleen wanen. Trauma met intentie (psychologische, seksuele of fysieke mishandeling) liet een sterkere associatie zien met psychotische ervaringen dan trauma zonder intentie (overlijden van een geliefde). Misbruik en verwaarlozing waren even grote risicofactoren voor het ontstaan van psychose.

Consequenties voor de praktijk

Bij de behandeling van patiënten met psychotische klachten moeten zeker de vroege ervaringen, in het bijzonder ervaringen waarbij er sprake is van een dader die intentioneel het slachtoffer wilde kwetsen, in kaart gebracht en behandeld worden, aangezien deze een duidelijke invloed op symptomen in de volwassenheid hebben. De psychotische symptomen die kunnen ontstaan na het meemaken van jeugdtrauma zullen bestaan uit een complex mengbeeld van wanen en hallucinaties.